

Er AF Decoms anlegg for opphogging av gamle oljeinstallasjoner innerst i Vatsfjorden, nær Raunes fiskefarm, en fare for miljø mener Norsk institutt for vannforskning (NIVA).

📷 FOTO: Pål Christensen

Om overvåkning og forvaltning av miljøet i Vatsfjorden

To artikler i Aftenbladet om forurensing i Vatsfjorden gir et unyansert bilde, og tidligere misforståelser og feiltolkninger gjentas. Vi mener dette kunne og burde ha vært unngått dersom NIVA hadde blitt kontaktet før sakene ble publisert.

| TORGEIR VØLSTAD DEBATTLEDER I AFTENBLADET

+ FØLG

Christopher Harman og Harald Borchgrevink er henholdsvis forskningsleder ved seksjon for marin forurensning i Norsk institutt for vannforskning (NIVA) og medierådgiver i NIVA.

Vi viser til to artikler i Stavanger Aftenblad om det betydelige potensialet for ny virksomhet i regionen knyttet til opphugging og gjenvinning av materialer i de gamle oljeinstallasjonene som gradvis skal fjernes fra norsk sokkel, og miljøet i Vatsfjorden.

LES OGSÅ

Krangler om forurensning i Vatsfjorden

Britisk gigantplattform skal skrotes i Vats, lokalbefolkning frykter forurensning av fjorden

Mange ville nok helst bare ha senket installasjonene på havets bunn, men norske myndigheter har

bestemt at de skal tas til land og hugges opp under kontrollerte forhold. Raunes Fiskefarm har brukt mye tid og penger på å bekjempe at slik virksomhet skal bedrives i Vats. Den andre artikkelen gir et unyansert bilde av saken, hvor tidligere misforståelser og feiltolkninger gjentas – misforståelser og feiltolkninger som vi mener kunne og burde vært unngått dersom vi hadde blitt kontaktet før saken gikk i trykken.

Aftenbladet skriver allerede i ingressen at «Fiskefarmen [får] støtte i skepsisen mot miljøovervåkingen av fjorden fra Den forskningsetiske komité». Dette er i beste fall Aftenbladets journalists tolkning av uttalelsen. Vi finner at betraktningene rundt Norsk institutt for vannforsknings ([NIVA](#)) rolle i uttalelsen fra [NENT](#) er vage, og det fremkommer videre gjentatte vurderinger av Miljødirektoratets rolle i en anmodning som ba om vurdering av NIVA. Fraværet av konkretisering gir rom for tolkning og misforståelser i uttalelsen, og uttalelsen kan bidra til å sammenblande Miljødirektoratets og NIVAs høyst forskjellige roller.

” *NIFES' rapporter er grundige og av høy faglig kvalitet, og vi kan ikke se at resultatene avviker vesentlig fra de resultatene vi har formidlet gjennom våre undersøkelser.*

Ikke urovekkende høye verdier

Videre skriver Aftenbladet at undersøkelser utført av Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning ([NIFES](#)), har vist urovekkende høye verdier av både kvikksølv og miljøgiften PCB i fisk og krabbe. Dette er igjen Aftenbladets tolkning av analyseresultatene. Raunes Fiskefarm engasjerte i 2013 og 2014 NIFES til å undersøke blant annet [PCB](#) og [kvikksølv](#) i fisk, blåskjell og krabbe for å kontrollere NIVAs funn på disse områdene. NIFES' rapporter er grundige og av høy faglig kvalitet, og vi kan ikke se at resultatene avviker vesentlig fra de resultatene vi har formidlet gjennom våre undersøkelser. NIFES anfører [i rapportomtalen av 3.10.2014 på sine hjemmesider](#) at «Sjømat frå Vatsfjorden ser ut til å innehalde om lag same nivå av miljøgifter som prøver frå andre fjordar på Vestlandet».

” *Alle NIVAs rapporter er offentlige og kan finnes i vårt åpne rapportarkiv.*

Meget unyansert tolkning

Videre skriver Aftenbladet at «NIVA ikke [har] ønsket å gi utvidet innsyn og bakgrunn for resultatene som leveres i overvåkingsprogrammet av forurensing i Vatsfjorden. Heller ikke har NIVA pekt på usikkerheten i egne rapporter og ikke minst begrensningene overvåkingsprogrammet medfører, når det er industrien selv, gjennom AF Decom, som setter premissene og bestillingen for miljøovervåking i Vats.»

Dette er igjen Aftenbladets tolkning, og er en tolkning som i beste fall er meget unyansert og krever en grundig oppklaring. Det kan blant annet virke som om Aftenbladet har oversett at NENT i sin uttalelse skriver at «Prinsippet om åpenhet tilsier at forskere og forskningsinstitusjoner bestreber seg på å gjøre forskningsrapporter tilgjengelig innen rimelig tid. Det kan imidlertid ikke uten videre kreves at omfattende forespørsler om innsikt i prosjekter og oppdrag skal skjer innen stramme frister og uten vederlag». NIVA har vektlagt og vektlegger fortsatt åpenhet. Alle NIVAs rapporter er offentlige og kan finnes i vårt åpne rapportarkiv.

” *Alle overvåkningsprogrammer vi utfører blir utformet med hensyn til bedriftens behov, myndighetens krav og vår kunnskap.*

Følger bærende prinsipper

Oppdraget NIVA har for AF Decom er et miljøovervåkningsoppdrag i henhold til krav i forurensningsloven (Lov om vern mot forurensninger og om avfall, LOV-1981-03-13-6).

Slik miljøforvaltningen og tilhørende lovverk er bygget opp, er det tiltakshaver som tar kostnadene ved konsekvensutredninger, etablering av overvåkingsprogrammer, utredningsarbeid i forbindelse med reguleringsplaner, og så videre. Dette gjelder også for andre deler av forvaltningen. At tiltakshaver står ansvarlig for å gjennomføre

undersøkelser, utredninger, målinger o.l. er ikke spesielt for AF Decom, men er et bærende prinsipp i miljøforvaltningen og andre deler av forvaltningen.

Ifølge [nyhetssaken hos NENT](#), mener komiteen det må være NIVAs oppgave som kunnskapsinstitusjon å bruke sin kompetanse til å påpeke eventuelle mangler i programmet. Vi forsøkte i vårt tilsvare til anmodningen å forklare at dette overvåkningsprogrammet, som alle overvåkningsprogrammer vi utfører for industrier, blir utformet med hensyn til bedriftens behov, myndighetens krav og vår kunnskap.

” *Det er oppdragsgiver som er ansvarlig for at overvåkingen etableres, gjennomføres og rapporteres til myndighetene.*

Teksten fortsetter under bildet.

Stavanger Aftenblad og andre har vært aktive i å synliggjøre de sterke meningene knyttet til AF Decoms opphoggingsvirksomhet i Vats. Debatten om miljøpåvirkninger er viktig, men må føres på riktige premisser og med korrekt kunnskapsgrunnlag.

Overprøver ikke myndighetene

I miljøovervåkingsprogrammet NIVA utfører på oppdrag fra AF Decom skal det hovedsakelig dokumenteres om bedriften overholder utslippskrav og konsesjonsbetingelsene. Utover den lovpålagte overvåkningen er det i henhold til føre var-prinsippet også iverksatt et utvidet program for analyse av biologiske prøver som en raskere indikator på konsekvenser av forhøyet utslipp (bioakkumulering og risiko for biomagnifisering). Den mer forskningspregede undersøkelsen av mose ble også i henhold til føre-var-prinsippet iverksatt som en «early warning» om eventuell spredning av luftbåren forurensning. På grunnlag av analysene av mose påpekte NIVA tidlig problemer med spredning av metaller til nærområdet rundt bedriften, noe som

førte til tiltak for å redusere luftbåren spredning og utvidet overvåkning av luftkvalitet.

NIVAs utgangspunkt ved utarbeiding av miljøovervåkningsprogram for industri/næringsliv er i første rekke overvåkning av de lovpålagte parameterne. Her forholder NIVA seg til oppdragsgivers pålegg fra myndighetene og benytter alltid standard metoder og deteksjonsgrenser egnet til formålet. NIVA gir alltid faglige råd og innspill til utformingen av overvåkningsprogram, men det ligger utenfor NIVAs mandat å overprøve myndighetenes krav. NIVA har begrenset mulighet til f.eks. å foreta egne undersøkelser rundt produksjon og utslipp ved den aktuelle virksomhet, og må basere seg på den informasjon som gis av bedriften om virksomheten og utslippene. Dette prinsippet om tillit og egenrapportering brukes også av myndighetene. Det er oppdragsgiver som er ansvarlig for at overvåkingen etableres, gjennomføres og rapporteres til myndighetene.

Debattens vilkår

Til avslutning vil vi understreke at NIVAs (og de andre miljøinstituttene) samfunnsoppdrag er å bidra med forskning av høy kvalitet og relevans til anvendelse i næringsliv, forvaltning og i samfunnet for øvrig. Selv om det i perioder med mye negativ medieoppmerksomhet kan oppleves som belastende å stå ansvarlig for miljøovervåkningsoppdrag, er det en viktig del av NIVAs samfunnsoppdrag å bidra til

at næringsvirksomhet i størst mulig grad tar hensyn til miljøet. Stavanger Aftenblad og andre medier har vært aktive i å synliggjøre de sterke meningene knyttet til AF Decoms virksomhet i Vats, en lokal sak som i stor grad oppleves som å være en konflikt av typen «not in my backyard». Debatten om miljøpåvirkninger er viktig både ut fra et økologisk og samfunnsmessig perspektiv. Det er dog viktig at debatten føres på riktige premisser og med korrekt kunnskapsgrunnlag.

LES OGSÅ

Blar opp for å komme til bunns i oljeforurensning

Krangler om forurensning i Vatsfjorden

Britisk gigantplattform skal skrotes i Vats, lokalbefolkning frykter forurensning av fjorden

Høyesterett avviser kravet fra Raunes Fiskefarms mot ConocoPhillips

Miljø

Norsk institutt for vannforskning (NIVA)

Vatsfjorden

Klikk for relaterte artikler

SE KOMMENTARENE

Laster kommentarfelt fra Facebook

SISTE FRA DEBATT

«Det regionale Norge vil stå sterkere hvis 19 fylker blir til ca. 10 regioner»

Vårt råd til barnevernet: Lytt til innvandrere og lær - vis respekt og få respekt

Det føles nesten som om Bent Høie bevisst unnlater å forstå problemstillingen

Må du på do, så må du, også i Nordsjøen, Kambe!

Per Sandberg: - Jeg knebler ikke forskere

Jæren kommune haster ikke

[TIL FORSIDEN](#)

[TIL TOPPEN](#)

ANSVARLIG REDAKTØR Lars Helle
DIGITALSJEF Elin Stueland
NYHETSREDAKTØR Carl Gunnar Gundersen
REDAKTØR Tarald Aano
KULTUR- OG DEBATTREDAKTØR Solveig Grødem Sandelson
ADM. DIREKTØR Siv Juvik Tveitnes

 05150

RINGER DU FRA UTLANDET? +47 51938900

TIPS@AFTENBLADET.NO

[Personvernpolicy og cookies](#)

ALT INNHOLD ER OPPHAVSRETTSLIG BESKYTTET © STAVANGER AFTENBLAD.